

Megnyitó beszéd a soproni Alkalmazott Művészeti Intézet *Archív* című kiállításához

Múcsarnok, 2017. március 14.

Tisztelt jelen lévők! Tanárok, diákok, vendégek és érdeklődők!

Tegnap, amikor megnéztem a majdnem kész kiállítást, először csalódott voltam. Csalódott voltam, mert nem erre számítottam. Magamnak köszönhetem, mert terveket, modelleket vártam, olyan hallgatói munkákat, amelyeket egy egyetem megmutat kifele, reprezentálva azt, hogy a hallgatók hova jutnak el a tanulmányaik során. Sok izgalmas, előremutató, innovatív munkát – ahogy azt ma divatos mondani.

Ennél fontosabb dolog érkezett Sopronból! Valami, ami mindig rejtve van, és ami később minden munkában megmutatkozik. Aki házat épít, az tudja mennyire fontos az alap, ami ugyan nem látszik, de alapvető, mivel a későbbiekben szilárdan csak arra lehet építkezni. Ebből az alapozásból láthatunk ma kiállítást.

Örülök a kiállításnak. Mindannak a sok izgalmas munkáknak, amelyeket a hallgatók mesterük, Soltra E. Tamás szobrász és éremművész vezetésével elkészítettek. Mert mindig van egy motor, valaki, aki tereli, bírálja, segíti és munkára ösztönzi a tanítványokat, akik ezáltal felpörögnek, és amolyan apró csodákat hoznak létre, mint amilyenek a kiállításon is láthatók. Ez a kísérletezés, a bütykölés, az álmodozás és a sok felfedezni való megtalálásának ideje. Izgalmas és fontos időszak.

Ezúton köszönöm meg a munkáját, nem mint tanítvány, hanem mint olyan valakiként aki hasonló képzésben vett részt. Akkor izgalmas, ma már tudom alapvető volt amit akkor és ott megtanultam, '89-ben a Magyar Iparművészeti Főiskolán, az Alapképző Intézetben, Scherer József és tanár társai irányításával.

Később, amikor '94-ben elkezdtem járni a Fősuli belsőépítész szakán a mesterképzőre, akkor indult meg az Alkalmazott Művészeti Intézetben az oktatás. Néhány tanárunk átigazolt oda, vagy óraadó lett. Emlékszem, amikor néha eljutott hozzánk valamilyen hír az új iskoláról, akkor kicsit tanakodtunk azon: vajon ez most mit jelent? Jó ez nekünk? Vagy nem? Vajon milyen lehet Sopronban tanulni? Miben más ez az új iskola? Nem sokat tudtunk akkor róla. Azután a diplomázás, majd a napi

tervezői gyakorlat kihívásai egy időre feledtették az AMI létezését. A munka folyt tovább, és miután sorra diplomáztak a hallgatók, úgy egyre gyakrabban találkozott az ember olyan tervezőkkel, akik az AMI-n végeztek. Építészek, belsőépítészek, bútorosok, grafikusok, csomagolás tervezők, üvegesek és keramikusok.

Az AMI a Magyar Iparművészeti Főiskola mellől nőtt ki, majd vált el és lett hamar önálló. Magyarországon a másodikként indított olyan intézmény volt, ahol felső fokon alkalmazott művészetet tanítottak. Bizonyára sokat változott az eltelt 23 év alatt, de a ma nyíló kiállításon megláttam azt, hogy abból amit a Fősuli alapképzője jelentett - legalábbis nekem -, abból az AMI sokat megőrzött a plasztika tantágy oktatása során. Nem ugyanazt, nem ugyanúgy, hanem ahogyan azt az AMI-ban kell csinálni. Örülök ennek, mert ez fontos!

Miért is fontos ez?

Az emberlét állapotunk egyik meghatározó megnyilvánulási formája a tér- és tárgyalakotás. Nem a printelt épület, vagy a gyári sorozattermék, hanem az ember saját kezével elkészített élet-tere és tárgyai. Ez már csak igen ritkán, és csak keveseknek adatik meg. Éppen ezért fontos, hogy azok, akik tervezőként vesznek részt ebben a folyamatban, saját maguk is megtapasztalják, milyen kézzel elkészíteni valamit. A kiállított tárgyakban ez van jelen, méghozzá oly módon, hogy ezen egy felépített tematika mentén végigvezeti a készítőt és a látogatót is. Kezdve az egyszerű tömegfeladatoktól, a rácsszerkezetek, struktúrák feldolgozásával, a gömb, koponya, portré, alak mintázásán át, egyre inkább haladva a konkrétabb tárgyak irányába. A tárlókban elhelyezett tárgyakon ezt jól nyomon követhetik – majd ha lehetőségük lesz megtekinteni azokat.

A kiállított tárgyakban felfedezni vélek még egy izgalmas jellemzőt. Ha egy szoborról, vagy használati tárgyról beszélünk, az mindig köthető valamilyen módon az időhöz, jellemző egy adott időpillantra. A most kiállított tárgyak nem képzőművészeti, és nem is alkalmazott művészeti munkák, hanem időn kívüli tanulmányok. Az anyag, a szerkezet, a forma olyan testet öltött megfogalmazásai, amelynek csak az anyagszerűség és a megmunkálás törvényszerűségei szabhatnak határt. Ez egy lehetőség arra, hogy a mélyebb mondanivalótól, vagy a valós feladatoktól elrugaszkodjon a készítője. Úgy gondolom ennek később lesz nagy jelentősége, mivel

ha erre ráérez valaki, úgy azt majd a munkáiban is tudja kamatoztatni. Persze ehhez még sok mindent meg kell tanulnia... de az már egy másik év.

Mielőtt megnyitnám a kiállítást, pár mondatban arról, hogy a mostani kiállítás minek a keretében jött létre. Fontosnak tartom, hogy elhangozzék, a Múcsarnok elindított egy kiállítás sorozatot, amelynek keretében eddig négy iskola hallgatóinak munkáit láthattunk. A Budapesti Metropolitan Egyetem, a MOME Média Design Tanszék, a pécsi Művészeti Kar, az egri Eszterházy Károly Főiskola Vizuális Művészeti Intézetének kiállítását. A mostani AMI kiállítást, a Kassai Műszaki Egyetem Formatervezési tanszékének és a Nyíregyházi Egyetem Vizuális Kultúra Intézetének kiállítása követ. Remélem a névsor még tovább fog folytatódni.

Az az helyzet, ami '94-ben megváltozott az AMI elindulásával – nevezetesen addig felsőszintű iparművészeti és design oktatás csak egy helyen volt Magyarországon –, mára eljutottunk odáig, hogy több mint hét intézményben van valamilyen szintű alkalmazott művészeti oktatás. Ezek bemutatása fontos kezdeményezés a Múcsarnok részéről, mivel lehetőséget ad az intézményeknek, a diákoknak és tanáraiknak arra, hogy megmutassák mit tudnak és meddig jutottak el. Fontos ez a leendő hallgatók számára, és fontos a szakmák képviselőinek is, mivel beleláthatnak abba a munkába ami ma folyik ezekben az intézményekben. Ez hasznos és jó dolog.

Csodáljanak meg minden egyes kiállított munkát. Örüljenek annak, hogy vannak még olyan mesterek, akik a kétkezi munkára tanítanak. Legszívesebben én is újra beiratkoznék...

Köszönöm a figyelmüket, a kiállítást ezennel megnyitom.

Márton László Attila
belsőépítész, iparművész

Dunakeszi, 2017. március 14.